

י"ז, ושבעת היסוד נשבעין על שטרות, וזכרנו לפי מה שביארנו, שאין זה שבעה על שטרות לריך הנפקד לשבע שלא ידע שאלה מטיראז, או שא"י שקיבלו בסטריאחוקק צחודש מאררט, כן נראה לדעתו, ודי יחזני צדק אמת.

ודע דלפי מה שזכרתי לעיל דסיגנאליעס מקרי ממון גמור, דשורפו חייב מטעם מזיק ממון גמור, רק היכי דממעט מכללי ופרטי מטעם שאין גופו ממון צד לא נפק"מ מידי, נסתר לכאורה דברי התוספות צדא שהקשו דהפס"ד דנימא חמור למעוטי שטרות, ותיירא דאין זה רק גרמי ופטור, ולפי"ז הלל משכחת לה למעט שטרות שכן ממון גמור כמו סיגנאליעס וכיו"צ שהן יולאין עפ"י המלכות והמזיקין חייב מדין חורה, רק לפי שהממון שלהן מלד הראיה לא מלד חשיבות בנייר רק מלד התועלתות איתמעטו שפיר מחמור, הכזון ודו"ק.

ע"י מ"ח שנת תרמ"ט לפ"ק דענצארג.

וזמ"ח הארכתי בפלפול גדול, אך כאן לא שייך שבעות החורה, רק היסוד, ונשבעין גם על השטרות ופשוט, ולחייבו מטעם שהראה לשולחני²¹, ודאי דאין שייך כאן, כיון דע"י אנשי הדין, ואינו חייב על נזקי ממון, שהזיקו אנשי ועבדיו²², כ"ש על גרמא דלהון, רק דהמעות שנתן על סטריאחוקק צעה שכבר יאל מטיראז, חייב להחזיר לו, כיון דהם אמרו לו שלא יאל, ולכן הבטיח אותו עוד הפעם אחר שכבר לא הונח בגורל, וכיון שכן, המפקיד שטען צרי שהיה הבטיח אללו דמארט העבר, והוא טוען איני יודע, לריך לשבע היסוד שא"י, ואם כי אינו טוען צרי, שהנפקד ידע שכבר יאל באסקוראנץ, צ"ח הוי רגלים לדבר, כיון שלפי דבריו הבטיח אללו, והוא נפקד דרמי עליה לחפש ולראות, אם יאל צטיראז, וכמוש"צ דהוי פשיעה אם לא ראה, [דע"ז גם שו"ת חייב כיון דא"ל להוציא הוצאות ע"ז] וכל עסקו צדק והוא מבטיח השטרות אלל צאנק גבוה, רגלים לדבר שידע וקבל מעות מהצאנק, ועדיפה טפי מהך שכתב רמ"ח סימן ע"ה סעיף

סימן טז

בענין כל לא ידענא פשיעותא היא

פשע מאי הוי, וצטע שמוכר יודע שמוכר לאינש מהימן, וזה צרור דאינו חייב רק לשבע שנתן לשומר אצל כי מאמינו פטור מלשלם לפי שיטה זו, אצל להך שיטה דמחייבתו לשלם כי אין להשני אז הוי שומר וחייב על הפשיעה ששכח למי נתן וזה מחזור צס"ד, ולא דמי להא שלמד ממנו הנמוקי"י למי ששלח שלוחו למשכן לו משכון ומשכנו ואינו יודע אלל מי דחייב דהוי כמו שקיבל עליו להשיבו למי משכן את החפץ, דאל"כ מי יודיענו ולמאן ילך ויתבע, האיש אשר אללו ממושכן לא איכפת ליה וכמו שכתב כזה הנמוקי"י צס"ד הרי"ף דהיה לו למשכן צסכדי, אצל כאן שלח המעות ציד האנשים הנאמנים דעבדי להציא מעות וכיו"צ ליד מי שנשלח לו ואז ידע שמוכר למימן ולא פשע, וכי שכח אחר כך השכחה הוי כשאינו שומר, אצל צדק דהנמוקי"י הוי כאילו התנה עמו שהודיעני אלל מי משכחתה שאלך ואפדנו כמוש"כ הרי"ף ואיכו קיבל עליו זה לכן מחייב כי לא ידע היכי משכנינו, וזה צרור להלכך צס"ד.

ע"ד אשר שאל צאחד שנתן לאיש אחד מעות לפקדון, ואח"כ נתן לאיש אחד שרגיל לשלוח ע"י אחד מהצ"ג הקצוים, אך אינו זכר למי נתן, ור"ל לחייבו מטעם : כל לא ידענא פשיעותא הויא. לדעתי תלוי באשלי דרצני, דפירושו דכל לא ידענא פשיעותא הויא, הכוונה שאין הפשיעה צטעה שכינה, שמסתמא הניה צמקום המסתמר, רק הפשיעה הוי צטעה ששכח, והוי שומר שפשע²³, ולא אשכחן דחייב על הפשיעה רק שומר, אצל אינש דעלמא פטור גם על הפשיעה, וכמו דאמר סוף פרק הכונס : פשעה צו משלמת של כסף דא"ל כי נטירוחא דהבצא לא קבילת עלי, ואם כן תמן צעודא דפרק המפקיד : דהניה צרשותו דהיה שומר עליהן ולסוף כי שכח היכי אנוניכו, הוי שומר שפשע צמה ששכח, אצל כאן תלוי צשי הדיעות אם אין לו לשלם לשומר שני אם חייבי הראשונים לשלם²⁴, ואם נאמר דהראשון פטור מלשלם אם כן לאו שומר הוי והוי כאינש אחרינא ומופטר על הפשיעה שפשע ששכח עכשיו למי נתן, דלאו שומר הוי וכי

סימן טז

בענין שטר שידוכין שלא נכתב בו חרם וקנס

סימן מ"ב סעיף ט"ו, לשון שרגילים לכתוב צשטרות כ"י הולכים אחריו, ואף אם לא נכתב, דנין כאילו נכתב, ויעוין שם צש"ך. אמנם לדעתו צלל עיון נראה, דזה דוקא צנות

מה שכתב כתי"ר, ואף אם לא נכתב חרם וקנס ג"כ ככתוב דמי, הנה צדק דהיה דורש לשון הדיוע צסוגיא דהמקבל : הארכתי הרבה ואכ"מ, אך עיקר הדין הוא צחוי"מ

3 ב"ק סב, א.

4 ב"מ שם.

5 ראה שם לו, א רמב"ן רשב"א ר"ן ונמוקי"י [וראה או"ש פ"ד משאלה ה"ט].

1 ב"מ קד, א.

21 ראה ב"ק צט, ב.

22 ראה שם ד, א.

23 שם גד, א ד"ה חמור.

1 כדאיתא ב"מ לה, א.

2 ראה ראשונים שם, ונתיבות סי' רצ"א סק"ד.